

15 LANDSVÄGSFÖRRÄTTNING

15.1	ALLMÄNT	3
15.1.1	Tillämpade bestämmelser	3
15.1.2	Förrättningslag	3
15.1.2.1	Ersättningsförrättning	3
15.1.2.2	Annan förrättning som gäller ersättningar	3
15.1.2.3	Avgränsningsförrättning	4
15.2	ANHÄNGIGBLIVANDE AV FÖRRÄTTNING	4
15.2.1	Ansökan	4
15.2.2	Meddelande om utfärdande av ett förordnande och en förrättningsingenjör till förrättningens sökande	4
15.2.3	Anteckningar i lagfarts- och inteckningsregistret	4
15.3	INLÖSNINGSKOMMISSIONEN	5
15.3.1	Sammansättningen	5
15.3.2	Sakkunniga	5
15.4	SAKÄGARE	5
15.4.1	Egentliga sakägare	5
15.4.2	Ombud eller biträde	5
15.4.3	Rättshjälp	5
15.5	FÖRRÄTTNINGSFÖRFARANDE	6
15.5.1	Allmänt	6
15.5.1.1	Förrättning med två skeden	6
15.5.1.2	Sammanträdena och protokollet	6
15.5.1.3	Förrättningskartan	6
15.5.1.4	Tillkännagivande	6
15.5.2	Det första sammanträdet	7
15.5.2.1	Fastställande av föremålet	7
15.5.2.2	Utvidgning av inlösning	8
15.5.2.3	Tillträde och tillträdessyn	8
15.5.2.4	Förskottsersättningar	10
15.5.3	Mellansammanträde/-sammanträden, slutsammanträde	10
15.5.3.1	Biförrättningar	11
15.5.3.2	Äganderätt/vägrätt	12
15.5.3.3	Utloppsdiken	12
15.5.3.4	Skydds- och frisiktsområden	13
15.5.3.5	Förfarandet vid tidigare väg- och biområden	13
15.5.3.6	Förfallande av inteckningar och särskilda rättigheter	14
15.5.3.7	Ersättningar och värderingar av dem	15
15.5.3.7.1	Utgångspunkter för bestämning av ersättning	15
15.5.3.7.2	Ersättningslag	15
15.5.3.7.3	Egendomens värdering	15
15.5.3.7.4	Bestämning av ersättning	16
15.5.3.7.5	Ersättningens rättsverkningar	16
15.5.3.7.6	Handlingar som upprättats över ersättningar	16
15.5.3.7.7	Andra ersättningsärenden som är typiska för landsvägsförrättningar	16

15.5.3.8	Förrättningskostnader	19
15.5.3.9	Utdrag och kopior till sakägarna.....	19
15.5.3.10	Sökande av ändring	20
15.5.3.11	Registrering av förrättningen	20
15.6	ANNAT	20
15.6.1	Givande av förskottsuppgifter om ersättningar	20
15.6.2	Sakägares rättigheter och skyldigheter	20
15.6.3	Väghållarens rättigheter och skyldigheter	22

15 LANDSVÄGSFÖRRÄTTNING

15.1 ALLMÄNT

En landsvägsförrättning är en inlösningsförrättning som vanligtvis blir anhängig på ansökan av den lokala NTM-centralen. Vid en landsvägsförrättning är det normalt fråga om inlösnings av nya områden och rätter som gäller ett vägbyggsprojekt samt avgörande av de anknytande ersättningsärendena (nedan ersättningsförrättning).

En ersättningsförrättning kan verkställas i två olika skeden (vid förrättningen). Det första skedets förrättning utförs i allmänhet under det att vägen byggs och vid den behandlas främst ersättningar för överlåtelse samt för olägenheter och skador som är kända redan före byggandet. På basis av vägplanen upprättas en förrättningskarta, på basis av vilken det område som ska inlösas märks ut i terrängen och tas i väghållarens besittning.

I det andra skedet startar förrättningen efter att vägen byggts. Vid förrättningen undersöks vägområdets gränser, utförs kompletterande terrängarbeten och upprättas en ny förrättningskarta till de delar som förändrats samt utförs vid behov ägoregleringar och regleringar av enskilda vägar. Vid förrättningen behandlas närmast ersättningar för olägenheter och skador, som har framkommit efter att vägen byggts och tagits i bruk.

En landsvägsförrättning kan också utföras för bestämning av gränsen för ett befintligt vägområde (nedan avgränsningsförrättning) eller för avgörande av ersättningsfrågor som gäller väghållning eller användningen (nedan annan ersättningsförrättning).

15.1.1 Tillämpade bestämmelser

53.1 § LVL och 16 § InIL

Bestämmelserna har antecknats i landsvägslagen (LVL 503/2005). Vid inlösnings iakttas vad som stadgas om inlösnings av fast egendom och särskilda rättigheter (InIL 603/1977), om inte annat följer av LVL.

Vid tillkännagivande och andra förfaranden iakttas i tillämpliga delar fastighetsbildningslagen om inte annat följer av landvägslagen eller inlösningslagen.

15.1.2 Förrättningslag

15.1.2.1 Ersättningsförrättning

53 § och 26 § och 21 § LVL

En ersättningsförrättning är en förrättning, vid vilken områden och/eller rätter inlöses. Förrättningen baserar sig på en godkänd vägplan eller ifråga om byggen med ringa verkningar på skriftligt samtycke av fastighetsägaren eller en med ägaren jämförbar innehavare.

15.1.2.2 Annan förrättning som gäller ersättningar

74 § och 75.1 § LVL

En annan landsvägsförrättning som gäller ersättningar är en förrättning, där man avgör vilka olägenhets- och skadeersättningar som orsakats av att en landsväg byggts eller av att den används och där det inte är fråga om anskaffning av områden eller rätter eller där ersättningen kan fastställas först efter att den egentliga landsvägsförrättningen avslutats eller ersättnings- eller inlösningsfrågan framkommer på annat sätt än i samband med en landsvägsförrättning eller då en enskild väg eller gata har ändrats till landsväg eller då en landsväg eller ett biområde har upphävts.

15.1.2.3 Avgränsningsförrättning

75.2 § LVL

En avgränsningsförrättning är en förrättning där en befintlig landsvägs vägområde eller gränsen till ett biområde bestäms, märks ut i terrängen och på förrättningskartan samt införs i fastighetsregistret.

En avgränsningsförrättning kan också vara en separat förrättning, där gränsen för en vägs skydds- och/eller frisiktsområde bestäms.

15.2 ANHÄNGIGBLIVANDE AV FÖRRÄTTNING

15.2.1 Ansökan

Innehåll och förfaringssätt, 54 §, 21 §, 26 §, 74 § och 75 § LVL

En väghållningsmyndighet har rätt att söka om förrättning om Trafikverket eller kommunikationsministeriet har godkänt vägplanen (se 99 § LVL) eller en innehavare som är jämförbar med ägaren har givit sitt skriftliga samtycke. Då det rör sig om en vägplan som kan godkännas, förutsätts det också för ansöka om förrättning att planen har vunnit laga kraft eller kan verkställas oberoende av besvär.

En annan förrättning som gäller ersättningar kan även den som kräver ersättning ansöka om, om sakägarna inte har kunnat nå en överenskommelse i ersättningsärendet.

Avgränsningsförrättning kan även fastighetens ägare ansöka om.

Ansökans innehåll (se HFF 1.1.1 Innehåll och förfarande)

Om landsvägsförrättning ansöks på samma sätt som om en annan fastighetsförrättning (se HFF 1.1.1 Innehåll och förfarande).

Förrättningsförordnande, 11 § InIL

Se HFF 1.2 Förrättningsförordnande och förrättningens anhängigblivande.

För att förordnande ska kunna utfärdas krävs en vägplan som godkänts av Trafikverket eller kommunikationsministeriet eller markägarens skriftliga samtycke. Vid en förrättning enligt 74 § och 75 § LVL kan förordnandet utfärdas med stöd av lagen på ansökan.

Uppdelning av förrättningen till två förrättningar, 20 § InIL

Då ansökan baserar sig på en godkänd vägplan, kan Lantmäteriverket bestämma att förrättningen verkställs som två eller flera särskilda förrättningar, om det är nödvändigt.

15.2.2 Meddelande om utfärdande av ett förordnande och en förrättningsingenjör till förrättningens sökande

Se HFF 1.2.1 Fastställande av förrättningsslag och förordnande av förrättningsingenjör och 10.2 § FBF.

15.2.3 Anteckningar i lagfarts- och inteckningsregistret

Se HFF 1.22. Anteckningar i lagfarts- och inteckningsregistret

15.3 INLÖSNINGSKOMMISSIONEN

15.3.1 Sammansättningen

12.1 § och 13 § InL, 53.2 § LVL

Till inlösningskommissionen hör en förrättningsingenjör och två gode män. Förrättningsingenjören är ordförande för inlösningskommissionen (se HFF 1.5 Gode män).

Förrättningsingenjören kan verkställa förrättningen utan gode män, om ingen sakägare kräver det och det inte rör sig om ersättningar det vid förrättningen. Sådana förrättningar kan t.ex. vara ändring av enskild väg eller gatuområde till landsväg eller enbart bestämning av ett skyddsområdes gräns.

Förrättningsingenjören ska vara tillräckligt förtrogen med inlösningsärenden.

15.3.2 Sakkunniga

Se HFF 1.10.3.3 Sakkunniga.

12.2 § InL

Inlösningskommissionen kan anlita sakkunniga som medhjälpare, om ärendet kräver det. En sakkunnig har inte rösträtt i inlösningskommissionen.

15.4 SAKÄGARE

15.4.1 Egentliga sakägare

Se HFF 1.4.1 Sakägare och de som för talan.

55 § LVL

- Sakägare är den lokala NTM-centralen (sökanden av förrättningen),
- Alla de fastighetsägare, vilkas områden tas för vägområden (med ägande- eller nyttjanderätt), biområde eller vilkas fastigheter är belägna på skydds- och frisiktsområden,
- Sådana fastighetsägare, som har servituts-, väg- eller annan rätt, som gäller ett kommande väg- eller biområde, samt
- de vilkas vägförbindelser en landsvägsförrättning inverkar på (anslutningar, förflyttningar av vägar) och ägarna till fastigheter som berörs av en skada enligt miljöskadelagen samt innehavare av särskilda rättigheter.
- Sakägare kan också vara en juridisk person eller ägare till en fastighet som ligger utanför det område som är föremål för inlösningsen eller en därmed jämförbar innehavare, arbetstagare eller annan person som byggandet av en väg, en inlösningsen eller stiftande av nyttjanderätt orsakar olägenhet eller skada (38 § InL).

15.4.2 Ombud eller biträde

Se HFF 1.4.2 Ombud och/eller medhjälpare.

15.4.3 Rättshjälp

Se HFF 1.10.3.4 Rättshjälp.

15.5 FÖRRÄTTNINGSFÖRFARANDE

15.5.1 Allmänt

- En ersättningsförrättning omfattar i allmänhet minst två sammanträden.
- Förrättningsingenjören ska efter att han eller hon förordnats vidta de åtgärder som föregår beslutsfattandet och övriga åtgärder som inlösningens snabba verkställande påkallar (18 § InL).
- Förrättningen inleds med ett sammanträde (173 § FBL).
- Vissa tekniska uppgifter kan man utföra innan förrättningen inleds.
Ett vägområde kan märkas ut i terrängen redan före det första sammanträdet, om väghållaren begär det. I så fall meddelas markägaren innan arbetena leds om att terrängarbeten kommer att utföras med ett separat informationsblad eller också meddelar man det i samband med kallelsen till sammanträdet, om kallelsen kan sändas innan arbetena inleds.
- Beslut fattas vid förrättningssammanträdet (se HFF 1.10.3 Ledning av förrättningsförfarandet).
- Besluten ska motiveras (se HFF 1.10.5 Protokollet).

15.5.1.1 Förrättning med två skeden

62 § LVL

Förrättningsingenjören kan på väghållarens förslag dela förrättningen i två förrättningar, om det är ändamålsenligt. I så fall ska förrättningsingenjören fortsätta efter den första förrättningen med en förrättning som har ett nytt förrättningsnummer, om det efter att ärendena har behandlats är nödvändigt.

I det första skedet behandlas och avgörs inlösningsärenden och anknytande ersättningar av objekt samt de olägenhets-, skade- och kostnadsersättningar som kan avgöras vid förrättningen ifråga.

I det andra skedet behandlas och avgörs utöver oavgjorda inlösningsärenden också ärenden som gäller ändringar som ska göras på föremålet för inlösningen efter den tidigare förrättningen avslutats.

87 § LVL

Förrättningsingenjörens beslut om delning av förrättningen i två förrättningar får man inte söka ändring i.

15.5.1.2 Sammanträdena och protokollet

Se HFF 1:10.4 Förrättningssammanträdet och 1.10.5 Protokollet.

Förrättningssammanträdena indelas med tanke på ledningen i fyra skeden (processledning som gäller inledandet av förrättningen, processledning som gäller hörande av sakägare, processledning som gäller beslutsfattande och processledning som gäller avslutande av förrättningen).

15.5.1.3 Förrättningskartan

Se HFF 1.12 Förrättningskarta och HFF 1.21.2.4 Behandling av förrättningskarta som ändrats vid handläggning i rätten.

15.5.1.4 Tillkännagivande

Se HFF 1.8 Tillkännagivande.

16 § InL

Vid tillkännagivandet följs bestämmelserna i FBL och därtill ska förrättningsingenjören i kallelsen be fastighetsägaren meddela vilka innehavare av särskilda rätter som förrättningen kan gälla.

Kallelserna till sammanträdet ska upprättas så att de ärenden som ska behandlas vid förrättnings-sammanträdet framgå så att sakägarna har möjlighet med stöd av den allmänna principen om hörande har möjlighet att förbereda sig i förväg på de ärenden som ska behandlas. Av kallelsen till sammanträdet ska det framgå hur sammanträdet kommer att förlöpa och vilka ärenden som ska behandlas. Till kallelsen till sammanträdet kan man och ska man också vid behov bifoga kart- och annat material. Till kallelsen till det första sammanträdet bifogas alltid en förrättningsbroschyr.

15.5.2 Det första sammanträdet

Innehållet i kallelsen till sammanträdet

Ärenden som ska behandlas vid det första sammanträdet

- utredningen av förrättningens anhängigblivande (54 § LVL, 13 § InL och 8 § FBF)
- utredning av tillkännagivandet av förrättningen (168 § och 169 § FBL, 38 § och 46 § FBF)
- anteckning av sakägarna eller ombud (46 § FBF)
- konstaterande av att sammanträdet är lagligt (41.1 § punkt 2 FBF)
- utredning av syftet med förrättningen (41.1 § punkt 1 FBF)
- utredning av de ärenden som ska behandlas vid sammanträdet (41.2 § punkt 1 FBF)
- utredning av projektet och tidtabellen för det (väghållarens företrädare)
- meddelande av ett beslut om hur förrättningskartan ska upprättas (47.3 § FBF). (Kan också avges vid det fortsatta sammanträdet.)
- upptagning av alla de ärenden (rågång, utloppsdiken, ägobyten, enskilda vägregleringar, ärenden som gäller utvidgning av inlösningen) och andra ärenden som eventuellt kommer att behandlas vid förrättningen
- utredning av om förskottsersättningar kan erhållas (56.2 § LVL)
- givande av en tidsfrist för yrkande om förskottsersättningar (beslut)
- meddelande om när egendom på vägområdet ska avlägsnas (sökandens företrädare), (56.4 § LVL)
- beslut om tidpunkten för besittningstagandet (56.1 § LVL)
- meddelande om terrängarbeten och tidtabellen för förrättningens fortsättning
- hörande av sakägare, svarande och handledning i ställda frågor
- flyttning av förrättningen och sammanträdets avslutande.

Undantag:

Om det vid förrättningens första sammanträde finns en färdig förrättningskarta (i allmänhet en förrättning i två skeden), fattar man ett beslut om hur förrättningskartan ska upprättas och presenterar förrättningskartan och den anknytande arealbeskrivningen. Dessutom hörs sakägarna om kartan och beskrivningen. Samtidigt utreds de slutliga ersättningarna och ges en tidsfrist för ersättningsyrkanden.

15.5.2.1 Fastställande av föremålet

57 § LVL

Vid förrättningen ska föremålet för inlösningen fastställas och märkas ut på karta samt i erforderlig mån i terrängen. Föremålet fastställs i enlighet med utpålningen i terrängen på basis av en utförd vägplan. Om fastställandet ska göras en anteckning i protokollet.

Det är möjligt att i ringa mån avvika från vägplanen om det finns ett särskilt skäl därtill. (T.ex. har man i vägplaneringen inte i tillräcklig grad beaktat jordens kvalitet, varvid vägens uppbyggnad kräver mer

området än vad som reserverats vid i planen eller det slutliga vägområdet kräver mindre område än vad som reserverats vid planeringen.)

Även om man i lagen inte har nämnt andra förutsättningar för avvikelse än ringa mån och särskild orsak, så behövs det enligt motiveringarna för lagen fastighetsägarens godkännande vid förrättningen eller ett skriftligt samtycke av honom eller henne, dvs. det anses vara fråga om att man tar utan vägplan av ett tilläggsområde enligt 21 § LVL som till sin verkan är ringa.

Om väghållaren anger att vägområdet är smalare än i vägplanen, behövs inte fastighetsägarens samtycke till åtgärden.

Vid en avgränsningsförrättning fastställs föremålet så att det sträcker sig till ett avstånd på två meter från yttre kanten av ett dike eller, där dike inte finns, vägslänten eller -skärningen. Väghållaren har rätt att ange ett smalare vägområde då det är ändamålsenligt.

15.5.2.2 Utvidgning av inlösning

67.1 § LVL

Om vägen ger upphov till splittring, minskad ägoareal, hållande av byggnader på ett skydds- och fri-siktsområde eller annan betydande olägenhet för användningen av en fastighet eller en del av den, och olägenheterna inte kan avlägsnas eller minskas och markägaren inte önskar ersättning, kan fastigheten eller en del av den inlösas. Fastighetens ägare är den som ska yrka om inlösning av nämnda slag.

67.2 § LVL

Om den ersättning för olägenhet som avses i föregående punkt eller kostnaderna för att ordna en ny trafikförbindelse i stället för den förbindelse som en landsväg skär av skulle vara anmärkningsvärt stora i jämförelse med värdet av fastigheten eller fastighetsdelen, kan också väghållaren kräva inlösning.

68.1 § LVL

Då en ny landsväg byggs på ett detaljplaneområde, ska inlösningen utvidgas till gränsen för trafikområdet enligt detaljplanen, om fastighetens ägare eller väghållaren kräver det.

15.5.2.3 Tillträde och tillträdessyn

Se inlösnings- och ersättningsförrättningar HFF 14.15.7.1.2 Tillträdessyn.

56.1 § LVL

Vid vägbygg- och förbättringsprojekt ska de områden som avsatts för väghållarens användning i vägplanen och rättigheter som ska stiftas tas i besittning vid den tidpunkt som bestäms vid den tillträdessyn som ska hållas i samband med förrättningen.

21 § LVL

Tillträdet kan ha skett före förrättningen på basis av ett avtal.

Tillträdessynen hålls antingen i samband med det första sammanträdet eller vid en tidpunkt som bestäms vid det första sammanträdet.

Vid tillträdessynen fastställs mängden, slaget och skicket av den egendom som ska avlägsnas, flyttas eller förbli på vägområdet. Över tillträdessynen upprättas ett separat protokoll eller vid en tillträdessyn

som hålls i samband med ett sammanträde antecknas ärendena i protokollet för sammanträdet som en separat punkt

Vid synen kontrolleras tillträdesförteckningen eller om ingen har upprättats ännu, så ska en sådan göras. Det ska framgå av protokollet för synen bl.a. de sakägare som varit närvarande vid synen, deras yrkanden, uttalanden eller på sakägarnas begäran muntliga avtal som ingåtts mellan väghållaren och markägarna vid synen.

Vid stora vägbyggprojekt ska man sträva efter att tillträdessynförteckningen och inventeringsuppgifterna över trädbeståndet kan sändas till markägarna redan i samband med kallelsen till det första sammanträdet eller ges vid det första sammanträdet.

Uppskjutning av tillträdet, 56.2 § LVL

Se inlösnings- och ersättningsförrättningar HFF 14.15.7 Uppskjutning av tillträdet.

Om en sakägare på grund av besittningstagande mister sin bostad eller hans eller hennes utkomst försämras på grund av att idkande av en näring eller yrkesutövning försvåras, kan inlösningskommissionen på en sakägares begäran bestämma att tillträdet får ske till denna del tidigast, såsom kommissionen bestämt, efter tre månader från det att en förskottsersättning bestämts för sakägaren eller den ersättning som bestämts i samband med den första förrättningen vid en förrättning i två skeden har betalats.

Utpålning vid tillträde

Avsikten med utpålning är att visa att både bestående och för den tid som vägbygger pågår gränserna för de områden som tagits i besittning. Utpålningen utförs av Lantmäteriverket som en del av förrättningen, om inte väghållaren har anlitat en utomstående sakkunnig. Utpålning görs som beställningsarbete, om förrättningsförordnande inte kan utfärdas.

Tillträdesförteckningen

Se inlösnings- och ersättningsförrättningarna HFF 14.15.7.1.3 Tillträdesförteckningen.

Det är skäl att tillträdesförteckningen är klar redan före tillträdessynen, gärna redan som bilaga till kallelsen till det första sammanträdet. I varje fall ska förteckningen vara klar innan väghållaren ges rätt att ta området i besittning.

Inlösningskommissionen kontrollerar förteckningen i samband med tillträdessynen.

Vid en avgränsningsförrättning kan man/ska man upprätta en förteckning över värdefull egendom som förblir på vägområdet och i markägarens besittning. Förteckningen kan också vara en anteckning i protokollet.

Teknisk inventering av skogsområden

Se inlösnings- och ersättningsförrättningar HFF 14.15.7.1.3 Tillträdesförteckningen.

Det är inte nödvändigt att vid landsvägsförrättningar inkludera prissättnings- och värderingsuppgifter i trädbeståndsinventeringar som gjorts av utomstående sakkunniga.

Syn utanför de områden som tas i besittning

Om det vid vägbyggprojekt finns orsak att misstänka att byggandet orsakar skada på egendom utanför det område som ska inlösas, t.ex. skador på byggnader eller förorenat brunnsvatten, är det skäl att utföra en syn i samband med tillträdessynen eller separat även på sådana ställen innan byggandet inleds. Vid behov fotograferas objekten och ifråga om brunnar låter man göra vattenanalyser, så att

orsakssammanhanget mellan eventuella skador eller förorening och vägbyggandet kan bevisas eller bestridas.

15.5.2.4 Förskottsersättningar

Se inlösnings- och ersättningsförrättningar HFF 14.15.7.1.4 Förskottsersättningar.

Förskottsersättningar bestäms omedelbart då ersättningsyrkande har inkommit och väghållaren om denne så vill har givit ett svaromål.

15.5.3 Mellansammanträde/-sammanträden, slutsammanträde

Vid förrättningen hålls mellansammanträden om ärendets omfattning och art kräver det. Om mellansammanträden beslutar förrättningsingenjören.

Kallelsens innehåll

Se HFF 15.5.2 Första sammanträdet, kallelsens innehåll allmänt.

Annars ska det av kallelsen framgå sammanträdet förlopp och de ärenden som ska behandlas. Till kallelsen kan man vid behov foga utskrifter av kartutkast, förrättningshandlingen m.m.

Ärenden som behandlas vid mellansammanträdet/-sammanträdena

- utredning av tillkännagivandet av förrättningen (168 §, 169 § och 171 § FBL, 38 § och 46 § FBF)
- anteckning av sakägarna eller ombud (46 § FBF)
- konstaterande av att sammanträdet är lagligt (41.1 § punkt 2 FBF)
- utredning av de ärenden som ska behandlas vid sammanträdet (41.2 § punkt 1 FBF)
- genomgång av de förra sammanträdet protokoll
- utredning av de terrängarbeten som utförts och hörande av sakägarna
- presentation av förrättningskartan och den anknyttande förrättningskartan samt hörande av sakägarna
- utredning av rågång, hörande av sakägarna och eventuellt beslut om dessa
- utredning om det finns behov för ägoreglering, hörande av sakägare och eventuellt beslut om dessa (63 § LVL)
- stiftande av servitutsrättigheter, utredning av utloppsdiken och eventuella beslut om dessa
- utredning av om landsvägar som kommit att ligga avsidet ska upphävas, hörande av sakägare och eventuellt beslut om deras fastighetstekniska återlämnande
- utredning av reglering av enskilda vägar och/eller beslutande om dem, hörande av sakägare
- beslut om utmärkning av vägens skydds- och frisiktsområde (61 § LVL)
- utredning av ersättningsgrunderna, givande av en tidsfrist för ställande av ersättningskraft och givande av svaromål
- uppskjutning av förrättningen och sammanträdet avslutande.

Ärenden som behandlas vid slutsammanträdet

- utredning av tillkännagivandet av förrättningen (168 §, 169 § FBL och 171 §, 38 § och 46 § FBF)
- anteckning av sakägarna eller ombud (46 § FBF)
- konstaterande av att sammanträdet är lagligt (41.1 § punkt 2 FBF)
- redogörelse för de ärenden som ska behandlas vid sammanträdet (41.2 § punkt 1 FBF)
- genomgång av de förra sammanträdet protokoll
- fastställande av föremålet

- behandling av de ärenden som uppräknats i förra punkten och beslut om dessa, om mellan- sammanträde inte har hållits eller om de inte har behandlats eller beslutats om vid förra sam- manträdet
- behandling ersättningsyrkanden och svaromål och meddelande av beslut i ärenden som gäller ersättningar
- eventuella andra ärenden enligt landsvägslagen
- avgivande av inlösningsbeslut (50.1 § InL)
- beslut om betalning av förrättningskostnaderna
- utredning av vilka handlingsutdrag ska sändas (58 - 60 § FBF)
- meddelande om rätten att söka ändring (190 § FBL).

15.5.3.1 Biförrättningar

Rågång, 53 § FBL

Se HFF 1.3 Biförrättningar och andra åtgärder, fastighetsbestämningsförrättningar HFF 12.1 Rågång, inlösnings och ersättningsförrättningar, HFF 14.21.1 Fastighetsbestämning (Rågång).

Ägoregleringar

63 § LVL

Vid förrättningen ska man utreda om det finns behov av ägoregleringar.

Undantag:

Om ett nyskifte är anhängigt på området, utreds huruvida ägoregleringar behövs vid nyskiftet ifråga.

Vid avgränsningsförrättningar kan man utan sakägarnas avtal eller samtycke också utföra en ägore- glering, om det är nödvändigt för att flytta ett område som har lämnat avsides på grund av en landsväg och som till sitt värde är obetydligt till en annan fastighet, då områdets ägare inte kan utnyttja området på ett ändamålsenligt sätt, men som kan användas i anslutning till en annan fastighet, om det inte or- sakar någon nämnvärd olägenhet eller försvårar en detaljplans förverkligande.

Beslutet om huruvida ägoregleringar ska utföras fattas av inlösningskommissionen efter att den först hört markägarna ifråga.

Ägoregleringar kan utföras utan samtycke av fastighetsägarna eller innehavare av pant- eller särskilda rättigheter i fastigheterna (64.3 § LVL), om förutsättningarna för ägoreglering enligt 64 § LVL uppfylls.

Ett område kan också flyttas från en fastighet till annan utan ägoreglering mot full ersättning i pengar. Part i en ägoreglering kan även vara en samfälld skog (66 § FBL).

65 § LVL

Vid en förrättning kan man också företa andra nödvändiga ägoregleringar som förbättrar fastighetsin- delningen på basis av fastighetsägarnas avtal, om det inte orsakar någon nämnvärd olägenhet eller försvårar en detaljplans förverkligande.

65 § FBL

Ett område som ska bytas vid en ägoreglering befrias från pantfordringar och därmed jämförbara ser- vitut som belastar fastigheten. Om en servituts-, arrende- eller annan motsvarande rättighet belastar ett område som ska bytas, behandlas den och ett avgörande fattas vid förrättningen.

79.3 § LVL

För en ägoreglering ska en tidpunkt för besittningstagande bestämmas och från den ska en årlig ränta på sex (6) procent räknas.

Enskilda vägregleringar

Se HFF 18 Enskild vägreglering.

69 § LVL

Vid en landsvägsförrättning ska man utföra sådana regleringar som gäller enskilda vägar och vägrätter och som är nödvändiga på grund att en landsväg byggs eller i 24 § 1 och 2 mom. LVL avsedda anslutningsförbud. Vid förrättningen behandlas och avgörs även andra ärenden som ska behandlas vid en vägförrättning enligt lagen om enskilda vägar (358/1962).

Undantag:

Om väghållaren begär att vägförbindelser till enskilda vägar och vägrätter ska regleras vid en lokal vägförrättning, kan ett förrättningsförordnade utfärdas utan separat ansökan. (se 38 c § EnskVägL).

15.5.3.2 Äganderätt/vägrätt

57.2 § LVL

Ett område som fastställts som vägområde övergår efter att beslutet om inlösen vunnit laga kraft i väghållarens ägo, om väghållaren inte redan äger området.

58.1 § LVL

När däremot en landsväg placeras på en fastighets område i en tunnel, på en bro, på en damm, ovanpå eller under en betongplatta eller när det i en plan med rättsverkningar anvisats byggande ovanför eller under vägen, grundas för väghållaren vägrätt till vägområdet enligt vad som bestäms i vägplanen i stället för äganderätt.

Dras en landsväg över ett annat område än ett sådant som ligger inom en inlösningsenhet som tillhör väghållaren, grundas för väghållaren vägrätt till vägområdet.

58.2 LVL

Även till ett biområde som ligger utanför vägområdet ska en vägrätt som motsvarar områdets användningsändamål grundas.

En vägrätt är en bestående rätt som gäller en fastighet och som i fråga om användningen av ett väg- eller biområde är obegränsad. Närmare bestämmelser om vägrättens omfattning och innehåll kan göras i vägplanen.

Grundande av vägrätt

En vägrätt uppkommer automatiskt såsom också en äganderätt efter att inlösningsbeslutet vunnit laga kraft, med om grundande av vägrätt beslutas separat vid förrättningsammansammanträdet och den antecknas som nyttjanderättsenhet i fastighetsregistret. användningsändamål dock enligt vägplanen.

15.5.3.3 Utloppsdiken

60.1 § LVL

För väghållaren grundas servitutsrätt till ett område som i vägplanen anvisats för utloppsdike och servitutsrätten antecknas som nyttjanderättsenhet.

60.2 § LVL

Markägaren och väghållaren kan också avtala om grundande av ett utloppsdikesservitut, varvid ärendet behandlas på ovan beskrivet sätt vid förrättningen.

Undantag:

Av särskilda skäl och om sakägarna inte når en överenskommelse om ändring av dikningen enligt vägplanen kan dikningsfrågan överföras för behandling vid en sådan dikningsförrättning som avses i vattenlagen och vid den kan man vid behov i mindre grad avvika från det läge för utloppsdiket som anges i vägplanen.

Ett särskilt skäl som avses i 60.2 § LVL kan vara t.ex. att om byggandet av ett utloppsdike på låglänta marker och sankmarker berör flera fastigheter och orsakar ett behov av gemensam dikning, kan dikningen bli arbetsdryg och kräva särskild sakkunnighet. Det är inte möjligt att särskilt anföra besvär över flyttningen på basis av 89.2 § InL. Vid en dikningsförrättning bestäms ersättningarna enligt vattenlagen.

15.5.3.4 Skydds- och frisiktsområden

22 § LVL

Om en vägs skydds- och frisiktsområden bestäms i vägplanen.

44 § LVL

Ifråga om gamla vägar har bestämmelser inte nödvändigtvis funnit i en vägplan. I så fall sträcker sig skyddsområdet 20 meter från mittlinjen av landsvägens körbana eller, om det finns flera körbanor, från den närmaste körbanans mittlinje.

45 § LVL

Frisiktsområden är områden som ligger utanför vägområdet och som ska vara fria från hinder som begränsar sikten på grund av trafiksäkerheten (anslutningar, kurvor).

61 § LVL

Om begränsningar av användningen av områden utanför vägområdet gäller en fastighet (skydds- och frisiktsområden), ska de märkas ut på förrättningskartan och vid behov i terrängen. En begränsning ska antecknas i fastighetsregistret.

Skydds- och frisiktsområden behandlas vid förrättningen, ett servitut stiftas för dem och de antecknas som nyttjanderättsenheter i fastighetsregistret. Det har överenskommit med väghållaren att frisiktsområden alltid märks ut i terrängen. Ett skyddsområde märks ut i terrängen beroende på fallet, om fastighetsägaren eller väghållaren begär det.

Vid bestämning av ett frisiktsområde följs kommunikationsministeriets förordning om frisiktsområden (65/2011), vid behov enligt anvisning av väghållaren.

Ett frisiktsområde kan tas till vägområde om fastighetsägaren ger sitt samtycke (se 21 § LVL).

När ett skydds- och frisiktsområde överlappar och gäller samma område, märks båda ut på förrättningskartan som överlappande nyttjanderättsenheter.

15.5.3.5 Förfarandet vid tidigare väg- och biområden

92 § LVL

Vid en landsvägsförrättning behandlas och avgörs tidigare vägområden som övergår i intilliggande fastigheter eller i kommunens ägo. De vägområden som övergått märks ut på kartan och vid behov i terrängen.

Vid förrättningen anges det vägområde som övergått till en intilliggande fastighet eller i kommunens ägo samt dess areal och dessutom märks området ut på kartan och vid behov i terrängen.

Inom ett detaljplaneområde och ett område inom vilket kommunen bestämt att en detaljplan ska utarbetas, överläts det vägområde som upphört i kommunens ägo. Området bildas på ändamålsenlighetsgrund till en eller flera fastigheter eller fogas till en fastighet som kommunen redan äger, varvid det som stadgas om styckning iakttas i tillämpliga delar (se 41 § FBL).

Undantag:

88 § LVL

Om man bestämt i vägplanen att väghållningsmyndigheten får använda ett tidigare vägområde för andra ändamål, ska man vid förrättningen bestämma att vägområdet förblir i väghållarens ägo. 91 § LVL

Vägområdet övergår utan ersättning till de angränsande fastigheterna längs mittlinjen av det område som vägens körbana eller körbanor bildar. Rån mellan fastigheter som gränsar till varandra fortsätter på vägområdet från dess gräns lodrätt mot mittlinjen. Utan hinder av vad som sagts ovan får en rå vid rågång på det tidigare vägområdet rätas ut och andra sådana råjusteringar göras som med hänsyn till fastighetsindelningen är ändamålsenliga så att till arealen små områden av ringa värde byts ut mellan fastigheterna eller, om inget lämpligt vederlagsområde finns, övergår från en fastighet till en annan.

Tidigare vägområden som enskild väg

Vid förrättningen behandlas och avgörs även frågan om vem som har rätt att använda vägen ifråga som enskild väg, varvid man behandlar och avgör även ärenden som det stadgats att man ska behandla vid en vägförrättning enligt lagen om enskilda vägar (se 69 § LVL).

Om landsvägen indras och indragningen inte gäller ett förbättringsprojekt, behandlas och avgörs ovan nämnda ärenden vid en särskild landsvägsförrättning.

Upphörande av biområde

95.2 § LVL

Den fastighetstekniska behandlingen av en indragning av ett biområde sker vid en separat landsvägsförrättning som väghållaren ansökt om, om indragningen inte ingår i en plan om byggande av en landsväg.

Samtidigt upphävs eventuella andra rätter som väghållaren har och som belastar biområdet, såsom till exempel vägrätt.

Ett indraget biområde som antecknas i fastighetsregistret som annan registerenhet och som avses i 2 § 2 mom. FRL ska man vid en landsvägsförrättning bestämma att det hör till den fastighet från vilken den tagits för vägändamål eller om fastigheten inte längre finns, ska biområdet fogas till den eller de fastigheter som det bäst lämpar sig för lokalt.

15.5.3.6 Förfallande av inteckningar och särskilda rättigheter

59.2 § LVL

Vid en förrättning kan man besluta om att en särskild rättighet hålls i kraft förutsatt att rättigheten och användningen av den inte äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för väghållningen och att

ikrafthållandet inte heller äventyrar fastighetssystemets klarhet. Annars upphör en särskild rättighet som belastat ett väg- eller biområde då inlösningsbeslutet vunnit laga kraft.

15.5.3.7 Ersättningar och värderingar av dem

53 § LVL

Vid lantmäteriförrättningar tillämpas inlösningslagen på ersättningsfrågor, om inte annat stadgas i landvägslagen.

15.5.3.7.1 Utgångspunkter för bestämning av ersättning

Se HFF 1.18.1 Utgångspunkter för bestämmande av ersättning.

15.5.3.7.2 Ersättningslag

Se HFF 1.18.2.1 Ersättning av objekt, 1.18.2.2 Ersättning av olägenhet och 1.18.2.3 Ersättning av skada.

Ersättning av objekt

Ett område som fastställts som vägområde övergår efter att beslutet om inlösen vunnit laga kraft i väghållarens ägo, om väghållaren inte redan äger området, vilket innebär att det som ersätts är i regel förlust av äganderätt till en fastighet eller en del av den (57.2 § LVL).

När en landsväg på en fastighets område dras i en tunnel, på en bro e.d., grundas för väghållaren en nyttjanderätt i stället för en ägorätt, vilket innebär att begränsningen av nyttjanderätten ska ersättas (58 § LVL).

Även om rör sig om ett område som tas med stöd av en vägrätt, kan ersättning av föremålet bestämmas.

Ersättning för olägenhet och skada

En väg kan medföra bestående olägenhet för de fastigheter som är belägna i dessa närhet. För fastigheter avsedda för stadigvarande boende eller semesterboende är nämnda olägenheter oftast olika slags immissioner (bl.a. buller, damm, skaknin, vy, avgaser).

För fastigheter som är avsedda för jordbruk är nämnda olägenheter typiskt sådana att de påverkar lantbrukets produktionsfaktorer, ägorna kan t.ex. splittras eller odling kan av andra orsaker försvåras. Dessutom kan skada orsakas av förtida avverkning av träd eller annat motsvarande.

Toleranströskeln för inlösningsrelationens utomstående grupper har sänkts vid landsvägsförrättningar. Detta betyder att det möjligt att bestämma att ersättningar betalas också till dem som man inte inlöser markområden av om så begärs, även om olägenheten inte är betydande (55 § LandsVL och 38 § InIL).

Med tanke på bekräftande av ersättningsskyldigheten är synens betydelse stor, varför man vid synen fäster uppmärksamhet vid de objekt som eventuellt lidit skada av att landsvägen byggts, såsom byggnader, brunnar eller annat motsvarande (se HFF 15.5.2.3 Syn utanför de områden som ska tas i besittning).

Ersättning för intressebevakning

Se HFF 1.19 Kostnader för intressebevakning.

15.5.3.7.3 Egendomens värdering

Se HFF 1.18.3 Värdering av egendomen.

15.5.3.7.4 Bestämning av ersättning

Se HFF 1.18.4 Bestämning av ersättning.

15.5.3.7.5 Ersättningens rättsverkningar

Se HFF 1.18.5 Ersättningens rättsverkningar.

15.5.3.7.6 Handlingar som upprättats över ersättningar

Se HFF 1.18.6 Handlingar som upprättas över ersättningar.

15.5.3.7.7 Andra ersättningsärenden som är typiska för landsvägsförrättningar

Värdetidpunkt

Se HFF 1.18.3.3.5 Värdetidpunkten och höjning av den allmänna prisnivån.

76 § LVL

Den egendom som ska inlösas bedöms på basis av värdet vid tidpunkten för besittningstagandet.

30.3 § InIL

Om den allmänna prisnivån har stigit mellan tidpunkten för bestämning av ersättningen och värdetidpunkten, ska den slutliga ersättningen anpassas till den högre prisnivån.

77 § LVL

Om det rör sig om en i 74 § LVL avsedd annan landsvägsförrättning som gäller ersättningar eller en i 75 § LVL avsedd förrättning för ändring av en enskild väg eller gata till landsväg, en förrättning som gäller indragning av en landsväg eller ett biområde, avgränsningsförrättning eller en förrättning för enbart bestämning av ett skydds- eller frisksområde, så är värdetidpunkten förrättningens avslutningsdag.

Ersättning för avlägsnande eller flyttning av egendom, 56.5 § LVL

Måste byggnader, upplag eller anordningar eller träd, växande gröda eller annan växtlighet avlägsnas eller flyttas från ett område som ska upplåtas eller har upplåtits för vägändamål, skall utöver den därigenom orsakade skadan eller olägenheten även de kostnader som sakägaren åsamkas på grund av avlägsnandet eller flyttningen ersättas.

Ersättning för miljöskador, 55.2 § LVL

Om byggandet eller hållning av en landsväg orsakar skada i miljön, såsom förorening av vatten, luft eller mark, buller, skakning, strålning, ljus, värme eller lukt eller någon annan liknande störning, tillämpas ifråga om grunderna för ersättningsskyldigheten och bestämmande av ersättning vad som stadgas i lagen om ersättning för miljöskador (737/1994) med undantag av 8 - 10 §.

Ersättning för upphörande av biområde, 95.3 § LVL

Om indragningen av ett biområde medför nytta för någon och nyttan inte kan anses vara ringa, är den som erhåller nytta skyldig att ersätta vägghållningsmyndigheten för den erhållna nyttan.

Ersättning för ägoregleringar, 66 § LVL

Värdena av områden som ägoregleras bestäms separat för den överlåtande och mottagande fastigheten. Om värdena skiljer sig från varandra, bestäms att skillnaden ska betalas av väghållaren.

Vid ägoregleringar som inlösningskommissionen beslutat om ersätts på tjänstens vägnar också de lagfartsutgifter som uppstår till följd av ägoregleringen (se HFF 11 kap. 3 §). Överlåtelseskatten är 4 procent av det mottagna områdets värde, om området fogas mot full ersättning i pengar eller värdeskillnaden mellan de skiften som är föremål för ägobyte.

Ersättning för skydds- och frisiktsområden, 71.1 § LVL, 71,2 § LVL

Om markägarens rätt att bygga begränsas på en vägs skydds- och frisiktsområde och det orsakar skada eller betydande olägenhet för användningen av en fastighet, vars användning inte tidigare begränsats på motsvarande sätt, är väghållaren skyldig att ersätta skadan eller olägenheten.

Om man bestämt att växter som planterats eller tagits under omvårdnad eller en byggnad, konstruktion eller anläggning på ett skydds- och frisiktsområde ska avlägsnas eller flyttas eller man bestämt att en nödvändig ändring ska göras, har fastighetens ägare rätt att erhålla ersättning för kostnaderna för avlägsnande, flyttning eller ändringsarbetet.

Ovan nämnda skador, olägenheter och kostnader realiserar i allmänhet genom ett särskilt beslut som inte anknyter till vägens förbättringsprojekt (byggnadstillstånd avslagits, uppmaning om att egendom ska avlägsnas). Således tas ärendet upp till behandling vid förrättning genom en särskild i 74.2 § LVL avsedd ansökan, om inte sakägarna når en överenskommelse om ersättningen. Det innebär att man i regel inte bestämmer att ersättning ska betalas för skyddsområden i samband med en vägs förbättringsprojekt eller överhuvudtaget i samband med en avgränsningsförrättning. För frisiktsområden bestäms alltid att ersättning ska betalas enligt de allmänna principerna för ersättning

Ersättning för utredningsarbete och vissa andra åtgärder, 73 § LVL

När väghållningsmyndigheten har beslutat att inleda utarbetandet av en allmän eller vägplan, får väghållaren på fastigheten utföra mätning, utmärkning i terrängen, kartläggning och undersökning av jordmånen eller andra förberedande åtgärd (16.1 § LVL). Förhindras trafiken på en landsväg till följd av att vägen rasat eller av någon annan överraskande orsak eller till följd av exceptionella naturförhållanden, har väghållningsmyndigheten rätt att ordna en tillfällig farväg tills hindret avlägsnats. (36 §). LVL Ägaren eller innehavaren av en fastighet eller ett område ska tillåta att vägmärken och andra trafikordningar samt obetydliga delar av landsvägskonstruktionen placeras på fastigheten eller området (50 § LVL). Väghållningsmyndigheten har rätt att anlägga en tillfällig eller fast snöskärm utanför vägområdet, om detta är nödvändigt för att förhindra anhopning av snö på vägen (51.1 § LVL). Väghållningsmyndigheten har rätt att i samband med underhåll av landsvägen lägga upp snö från landsvägsområdet utanför vägområdet (51.2 § LVL).

Om ovan nämnda åtgärder orsakar skada eller olägenhet för en fastighet, har fastighetens ägare rätt till ersättning från väghållaren.

Om sakägarna inte kommer överens om ersättningen, ska ersättningsärendet avgöras vid en landsvägsförrättning enligt 74 § LVL eller i samband med en annan anhängig landsvägsförrättning som gäller ersättningar, om sakägarna kommer överens därom.

Ersättning för anslutningsförbud, 72 § LVL, 69 § LVL

För att främja en landsvägs trafiksäkerhet och förmedlingsförmåga kan man i vägplanen utfärda bestämmelse om eller förbud mot anslutning av enskilda vägar till landsväg samt användning av dit ledande anslutningar (24.1 § LVL). Om nämnda förbud orsakar betydande olägenhet för användning av sådan fastighet som tidigare haft en anslutning till en landsväg, har fastighetens ägare rätt att få ersättning för det av väghållaren.

Om vägförbindelser till enskilda vägar och enskilda vägrätter behandlas i en särskild lokal enskild vägförrättning, så ska ersättningsfrågor som beror på anslutningsförbud behandlas och avgöras vid förrättningen ifråga.

Ersättning för skada eller olägenhet som uppkommit efter att ett utloppsdike gjorts, 60.3 § LVL

Om ett utloppsdike efter att det har gjorts medför skada eller olägenhet och man inte kommer överens om ersättningarna, behandlas ärendet i enlighet med vattenlagen. Ärendet tas inte upp för behandling vid en landsvägsförrättning.

Ersättning för uträtad gräns

Se HFF 1.18.7.4 Ersättning för uträtad gräns.

Fastställande av ersättningsavtal, 70 § LVL

Sakägarna kan avtala om ersättningar. Inlösningskommissionen behöver inte undersöka eller fastställa avtalet. De ersättningar som man överenskommit om gäller också den till vilken en sakägares rätt till en fastighet har övergått.

Om sakägarna kommer överens om ersättningarna vid förrättningssammanträdet eller vid synen, antecknas avtalet i protokollet. Om sakägarna kommer överens om ersättningar på annat sätt än vid ett förrättningssammanträde eller en syn, ska avtalet ingås skriftligen.

Om sakägarna har kommit överens om att betalningen av en ersättning som baserar sig på ett avtal sköts vid ett vägförrättningsförfarande, så antecknas ersättningsuppgifterna i förrättningshandlingen.

Deponering av ersättningar hos regionförvaltningsverket

Se HFF 1.18.4.6 Deponering av ersättningen vid regionförvaltningsverket.

Mottagaren av ersättningen, 78 § LVL

Se HFF 1.18.4.3 Betalaren och mottagaren av ersättningen.

Vid förrättningen ska man bestämma att ersättning ska betalas till den som det område som ska inlösas eller föremålet för ersättningen hör vid tidpunkten för bestämning av ersättning, om man inte vid förrättningen företer en utredning om en annan tidpunkt. Utredningen kan t.ex. vara att köpebrev, genom vilket säljaren har förbehållit sig rätten till ersättningarna.

Statens rätt till ersättning, 84 § LVL

Staten har inte rätt till ersättning. Rätt till ersättning har emellertid Senatfastigheter enligt lagen om statliga affärsverk (1062/2010). Dessutom tillämpas den upphävda lagen om statliga affärsverk (1185/2002) på Forststyrelsen och Lotsverket enligt övergångsbestämmelserna i 21 § i lagen om statliga affärsverk (1062/2010). För Forststyrelsens del gäller övergångsbestämmelserna till dess något annat bestäms, för Lotsverkets del tillsvidare, dock högst till 31.12.2013.

Statsrådet kan också besluta om statens ersättningsrätt på annat sätt, om det finns särskilt skäl för det.

Om man inlöser statens egendom och innehavaren av egendomen inte har rätt till ersättning, ska detta framgå av protokollet, liksom också den bestämmelse som beslutet baserar sig på.

Övriga överlåtelse utan ersättning, 84.2 § LVL

Om en enskild väg eller gata ändras till landsväg, övergår väglagets eller vägdelägarnas väg, område eller gatuområde utan ersättning till väghållaren.

Om ovan nämnda egendom inlöses och kommunen, väglaget eller ägaren till ett vägområdes registerenhet inte har rätt till ersättning, ska detta framgå av protokollet, liksom också den bestämmelse som beslutet baserar sig på.

Obetydliga ersättningar, 83 § LVL

Om det totala belopp som väghållningsmyndigheten ska betala till en och samma sakägare inte överstiger 10 euro, behöver beloppet inte betalas eller deponeras. Behandlingen av ärendet ska framgå av protokollet, liksom också den bestämmelse som beslutet baserar sig på.

Betalaren av ersättningarna, 85 § LVL

Vid en landsvägsförrättning ska man bestämma att väghållaren är den som ska betala ersättningar (se 52 § och 98 § InL samt 71 §, 73 §, 74 §, och 79.1 § LVL) om inte en landsvägsförrättning enligt LVL 74 § varit uppenbart ogrundad.

Inlösningskommissionen beslutar om vem som ska betala ersättningar. Av protokollet ska framgå vem som betalar ersättningarna, liksom också de bestämmelser på basis av vilka man bestämt vem som ska betala ersättningarna.

Betalning av ersättning, 79.2 § LVL

Se HFF 1.18.4.5.2 Förrättningar enligt InL, LVL och BanL.

Ägoreglingsersättningarna betalas av väghållningsmyndigheten. Vid ägoreglering är mottagaren av ett område skyldig att för det område som han eller hon mottagit betala en ersättning till väghållningsmyndigheten till den del som ersättningen inte kan dras av från de betalningar som man bestämt att väghållningsmyndigheten ska erlägga och den som överlåter ett område får en ersättning från väghållningsmyndigheten för det område som han eller hon överlåtit.

Ersättningarnas sista betalningsdag ska framgå av protokollet, liksom de bestämmelser som med stöd av vilka man bestämt betalningstiden.

Ränta

Se HFF 1.18.4.5.2 Förrättningar enligt InL, LVL och BanL.

Dröjsmålsränta

Se HFF 1.18.4.5.2 Förrättningar enligt InL, LVL och BanL.

15.5.3.8 Förrättningskostnader

Se HFF 21 Förrättningskostnader.

85 § LVL

Väghållningsmyndigheten svarar för förrättningskostnaderna.

Om det emellertid rör sig om en i 74 § LVL avsedd ersättningsförrättning, så ska förrättningskostnaderna delvis eller helt påföras den som framställt yrkandet, om yrkandet varit uppenbart ogrundat.

15.5.3.9 Utdrag och kopior till sakägarna

Se HFF 1.22 Utdrag och kopior till sakägarna.

Till sakägarna sänds efter beslutet om förskottsersättning ett protokollutdrag, av vilket framgår beslutet om förskottsersättningen jämte motiveringar och en anknytande beskrivning (utdrag ur förrättningshandling).

Efter att förrättningen avslutats sänds utan dröjsmål, dock senast inom två veckor, kopior av eller ett utdrag ur protokollet, ett utdrag ur förrättningskartan (kan också vara en temakarta), ett utdrag ur handlingen Ersättningar och en besvärsanvisning.

Efter registreringen sänds till den del det rör sig om ägoregleringar en anmälan om registreringen om tillträdestidpunkten har kopplats till förrättningsregistreringsdag. Om det har bestämts att tillträdet ska ske före registreringen eller har kopplats till när ägoregleringens vunnit laga kraft, sänds inte längre ett separat utdrag.

Om förrättningen har förändrats i en rättsinstans, sänds för de förändrade förrättningshandlingarnas och -kartornas del nya utdrag.

Det handlingar som avtalats särskilt med väghållaren sparas i NTM-centralens markförvärvsportal .

Därtill ska man efter registreringen sända till väghållaren ett registreringsmeddelande och om förrättningen har förändrats i en rättsinstans, sänds för de förändrade förrättningshandlingarnas och -kartornas del nya utdrag med korrigeringar.

15.5.3.10 Sökande av ändring

Se HFF 1.21.1.1 Besvär över beslut som fattats vid förrättningen.

15.5.3.11 Registrering av förrättningen

Se HFF 1.20 Registrering och anteckningar på fastighetsregisterkartan.

86 § LVL

Utöver det som konstaterats ovan kan en vägförrättning registreras oberoende av om ersättningar betalats, då den vunnit laga kraft. Förrättningen vinner laga kraft efter att besvärstiden löpt ut, om besvär inte anförts över förrättningen. Över en landsvägsförrättning kan göras anteckningar i fastighetsregistret oberoende av om besvär anförts för de fastigheters del som inte berörs av ändringssökandet. Också över fastigheter som är föremål för ändringssökandet vid en landsvägsförrättning kan anteckningar göras i fastighetsregistret, om ändringssökande inte påverkar inlösningsföremålets fastställande eller de anteckningar som görs. Fastighetsregisterföraren (förrättningsingenjören) ska i dessa fall begära tillstånd av jordrätten för registrering. Avgörandet fattas av jorddomstolens ordförande.

15.6 ANNAT

15.6.1 Givande av förskottsuppgifter om ersättningar

Se HFF 1.18.4.2 Givande av förskottsuppgifter om ersättningar.

15.6.2 Sakägares rättigheter och skyldigheter

16.2 § InL

Ägaren till fastigheten ska på förrättningsingenjörens begäran meddela de innehavare av särskilda rättigheter som förrättningen gäller och som han eller hon känner till.

19 § InL

Ett yrkande eller ett annat uttalande från en sakägares sida ska framställas på inlösningskommissionens sammanträde eller skriftligen till förrättningsingenjören.

56.2 § LVL och 57.2 § InL

Om besittningstagandet medför förlust av bostad eller inkomstförlust eller försämrad utkomst på grund av att idkande av näring eller utövande av yrke försvåras, kan sakägaren yrka om att besittningstagande ska skjutas upp med högst tre månader från det att förskottsersättningen eller den ersättning som bestämts vid förrättningens första skede har betalats.

67.1 § LVL

En fastighets ägare har rätt att yrka om att väghållaren inlöser hela fastigheten eller en del av den, om av landsväg orsakad splittring, minskad ägoareal, förbud att hålla byggnader på ett skydds- eller frisksiktsområde eller annan sådan orsak medför betydande olägenhet för användningen av fastigheten eller en del av den och olägenheten inte kan väsentligt avhjälpas eller minskas genom ägoreglering och ägaren till fastigheten inte vill ha ersättning för olägenheten.

29 § InL

Ägare till egendom som ska inlösas är berättigad att få full ersättning för ekonomiska förluster till följd av inlösen.

Ägaren till egendom som inlöses har rätt att kräva förskottsersättning för egendom som ska tas i besittning och avlägsnas.

70.1 § LVL

En sakägare kan avtala om ersättningarna med väghållaren.

42.3 § InL

På sakägarens yrkande ska man meddela hur stor ersättningen vore för sådana olägenheter, skador och fördelar för vilkas del man inte går med på yrkanden om att inlösa eller beakta dem om det skulle bestämmas att så ska ske.

61 § LVL

En fastighets ägare har rätt att kräva att skydds- och frisksiktsområden märks ut i terrängen.

68.1 § LVL

En fastighets ägare har rätt att på ett detaljplaneområde vid byggande av landsväg på ett område som reserverats för en allmän väg och anvisats till en landsvägs trafikområde kräva att fastigheten inlöses eller en del av den till nämnda områdes gräns.

38 § InL

En arbetstagare eller en granne eller en annan person som man inte inlöser egendom av kan yrka på ersättning för olägenhet och/eller skada, om han eller hon lider betydande olägenhet eller skada som beror på ett landsvägsprojekt och för vilken det skulle ha bestämts en ersättning, om man hade inlöst av honom eller henne.

56.4 §
LVL

Ägaren eller innehavaren till en fastighet har rätt att avtala med vägmyndigheten om avlägsnande eller flyttning av egendom som är belägen på det område som tagits i besittning.

42.2 § InL

En sakägare kan kräva att olägenheter, skador eller fördelar ska värderas och en beskrivning över dem upprättas om inlösaren inte går med på sakägarens krav att inlösa eller beakta dem.
65 § LVL

Ägarna till fastigheterna kan även avtala om andra ägoregleringar än de som orsakats av splittring till följd av väg. Regleringarna utförs vid förrättningen om de anses vara nödvändiga och/eller förbättrar fastighetsindelningen.

11 kap. 3 § jordabalken (540/1995) och 6 § lagen om överlåtelseskatt (931/1996)

Om man vid landsvägsförrättningar utför ägoregleringar, är sakägaren skyldig att söka lagfart på fånget.

15.6.3 Väghållarens rättigheter och skyldigheter

67.2 § LVL

Väghållaren har rätt att lösa in en fastighet eller en del av den om den av landsvägen orsakade splittringen av ägor, minskade ägoarealen, förbudet att hålla byggnader på skydds- eller frisiktsområde eller av någon annan därmed jämförbar orsak orsakar betydande olägenhet för användningen fastigheten eller en del av den och olägenheten kan inte avhjälpas eller minskas med ägoregleringar. Därtill är en förutsättning att ersättningen för olägenheten eller kostnaderna för ordnande av en ny vägförbindelse i stället för den vägförbindelse som landsvägen skär av vore anmärkningsvärt stora jämfört med fastigheten eller en del av den.

67.3 § LVL, 41 a § 1 mom. InL

Vid bildning av inlösningsenheter med stöd av 67.1 § och 67.2 § LVL, kan man om väghållaren så begär bilda dem på annat sätt än enligt 67.3 § LVL och 41 a inlösningslagen, om fastighetssystemets klarhet inte äventyras som följd.

61 § LVL

En väghållare har rätt att kräva att ett skydds- och frisiktområde märks ut i terrängen.

68.1 § LVL

Väghållaren är skyldig att på ett detaljplaneområde inlösa en fastighet eller del av det på ett område som reserverats för en allmän väg och anvisats till landsvägs trafikområde till nämnda områdes gräns, om markägaren så kräver.

Väghållaren har också rätt att inlösa en fastighet av ovan nämnt slag eller en del av den till trafikområdets gräns.

56.4 § LVL

Väghållaren är skyldig att sätta ut en skälig och med tanke på vägarbetet lämplig tidsfrist för ägaren eller innehavaren av fastigheten för avlägsnande av egendom från det område som tagits i besittning.

Om fastighetens ägare eller innehavare inte har avlägsnat egendom från det vägområde som tagits i besittning inom den givna tidsfristen, kan väghållaren avlägsna egendomen.

Väghållaren ska meddela i mån av möjlighet på förhand att denne avser att vidta åtgärder för avlägsnande av egendom.

70.1 § LVL

Väghållaren kan avtala om ersättningar med sakägarna.

86 § LVL

Väghållaren behöver inte meddela Lantmäteriverket att ersättningar betalas.

75.1 § LVL

En väghållningsmyndighet ska utan dröjsmål ansöka om landsvägsförrättning, då en enskild väg eller en gata har ändrats till en landsväg eller då en landsväg eller ett biområde har indragits.